

Ministerstwo Sprawiedliwości
Departament Prawa Cywilnego

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2013 r.

DPrC-I-410-4113/6

Krajowa Rada
Radców Prawnych
Wzięto dni. 22.04.2013
L.dz. 201.809/12013

an

Maciej Bobrowicz

Prezes

Krajowej Rady

Radców Prawnych

Szanowny

Panie

Prezesie,

I. Uprzejmie informuję, że w dniu 1 stycznia 2015 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.). Na podstawie art. 74 ust. 1 i art. 75 tej ustawy, znosi się obowiązek meldunkowy, a także likwiduje rejestry mieszkańców oraz rejestry zamieszkania cudzoziemców. Ponadto w myśl art. 76 omawianej ustawy od dnia 1 stycznia 2016 r. nie będzie się gromadzić danych, o których mowa w art. 8 pkt 6, 14-21 i 25 (a więc m.in. danych dotyczących adresu zameldowania na pobyt stały i czasowy).

Z powyższego wynika zatem, iż po dniu 1 stycznia 2016 r. nie będzie możliwe pozyskanie danych w zakresie adresu zameldowania i zamieszkania z rejestrów mieszkańców oraz cudzoziemców (rejestry te będą zlikwidowane). Natomiast z rejestru PESEL nie będzie można pozyskać informacji w powyższym zakresie w stosunku do osób, których dane będą ujawniane w tym rejestrze po dniu 1 stycznia 2016 r.

Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (od dnia 1 stycznia 2015 r.), sądy, prokuratura oraz osoby mające interes prawny będą mogły pozyskiwać z ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych dane osób w zakresie adresu miejsca pobytu stałego lub czasowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślić jednakże należy, że w dniu 1 stycznia 2015 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. Nr 167, poz. 1131, z późn. zm.). Zgodnie z art. 92 tej ustawy traci moc ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, natomiast jej art. 91 likwiduje ogólnokrajową ewidencję wydanych i unieważnionych

dowodów osobistych oraz gminne ewidencje wydanych i unieważnionych dowodów osobistych.

Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych wprowadzi nowy centralny rejestr w postaci Rejestru Dowodów Osobistych. Stosownie do art. 56 przedmiotowej ustawy, w rejestrze tym – oprócz danych przekazanych do tego rejestru na podstawie art. 91 ust. 2 i 3 ustawy – nie będą gromadzone dane o adresie miejsca pobytu stałego lub czasowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem po wejściu w życie ustawy o dowodach osobistych nie będzie możliwe pozyskanie z Rejestru Dowodów Osobistych danych w zakresie adresu miejsca pobytu stałego lub czasowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w stosunku do osób, których dane będą ujawniane w przedmiotowym rejestrze po dniu 1 stycznia 2015 r.

Reasumując, cytowane wyżej akty prawne nie tylko znoszą obowiązek meldunkowy od dnia 1 stycznia 2016 r., ale również likwidują niektóre istniejące rejestry, w których gromadzone były dane osobowe obywateli (rejestr mieszkańców oraz rejestry zamieszkania cudzoziemców), przekształcają rejestry istniejące (Rejestr PESEL), jak również tworzą nowe (Rejestr Dowodów Osobistych).

Przechodząc do analizy skutków przedstawionych powyżej zmian prawnych w odniesieniu do postępowania cywilnego należy podnieść, że istniejąca aktualnie możliwość pozyskiwania danych adresowych z rejestrów mieszkańców, rejestrów zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru PESEL stanowi udogodnienie dla osób zamierzających zainicjować postępowanie cywilne bądź będących już stroną lub uczestnikiem takiego postępowania. Wskazać bowiem trzeba, że to na powódzie (wnioskodawcy) jako inicjatorze postępowania spoczywa obowiązek wskazania i ustalenia adresu pozwanego (uczestnika postępowania).

Zawarte w przedmiotowych rejestrach dane, dotyczące np. adresu zameldowania strony postępowania cywilnego, stanowią niejednokrotnie ważne pomocnicze źródło informacji przy ustalaniu adresu zamieszkania tej strony [ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zwana dalej „k.p.c.”, odnosi się bowiem do określenia „miejsce zamieszkania”, a nie „miejsce zameldowania”].

Ograniczenie bądź wyłączenie możliwości pozyskiwania danych adresowych z rejestrów mieszkańców, rejestrów zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru PESEL, jakie nastąpi od dnia 1 stycznia 2016 r., z pewnością przyczyni się do zwiększenia ilości przypadków, w których, ze względu na brak możliwości ustalenia

adresu (również przy wykorzystaniu innych źródeł informacji), niezbędne będzie ustanowienie kuratora dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane (art. 144 k.p.c.), względnie sąd zawiesi postępowanie, jeżeli na skutek niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego nie można będzie nadać sprawie dalszego biegu (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.).

II. Uwzględniając przedstawiony wyżej stan prawny Ministerstwo Sprawiedliwości planuje podjąć działania legislacyjne mające na celu przyjęcie rozwiązań, które po wejściu w życie ww. regulacji ułatwią podmiotom zainteresowanym zainicjowaniem postępowania cywilnego oraz organom tego postępowania ustalenie adresu pozwanego (uczestnika postępowania). Nie jest wykluczone również zastąpienie obowiązku meldunkowego innym obowiązkiem np. zgłaszania przez osoby fizyczne adresu zamieszkania do wskazanego rejestru pod rygorem określonych skutków w postępowaniu sądowym – w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku.

Ze względu na wagę i złożoność opisanego problemu – optymalnym działaniem jest zasięgnięcie opinii w ww. zakresie instytucji mających ogromne doświadczenie w szeroko rozumianej praktyce wymiaru sprawiedliwości.

Biorąc powyższe pod uwagę, poszukując najlepszego rozwiązania, zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości wsparcia działań Ministerstwa Sprawiedliwości i wskazania propozycji rozwiązań przedstawionego wyżej problemu, który w braku działań zapobiegawczych może dotknąć nie tylko organy postępowania cywilnego i fachowych pełnomocników ale też znaczną część społeczeństwa, utrudniając jej realizację prawa do sądu.

Będę niezwykle wdzięczny za udzielenie odpowiedzi do dnia 6 maja 2013 r., również w formie elektronicznej na adres: pelczynski@ms.gov.pl

powarżaniem
DYREKTOR
Departamentu Prawa Cywilnego

sędzia